

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

РОНЖИН ВЛАДИСЛАВ КОСТЯНТИНОВИЧ

**ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ У СВІТЛІ НОВИХ ДЕРЖАВНО-
УПРАВЛІНСЬКИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що сьогодні основними завданнями на шляху до становлення України як сучасної соціально-правової держави та формування громадянського суспільства із високим рівнем правої культури і свідомості, де свобода і права громадян, їх честь і гідність є дійсно найбільшими соціальними цінностями є побудова ефективної системи соціального захисту населення, особливо у контексті їх пенсійного страхування, забезпечення високого рівня й умов життя.

На даний час пенсійне забезпечення в нашій державі характеризується відсутністю соціальної справедливості і рівності, дієвих фінансових і правових механізмів, значних обсягів необхідних коштів для погашення дефіциту в сфері пенсійного страхування, застарілістю технологій управління, високим рівнем бюрократизованості процесу оформлення права на пенсію тощо. Як наслідок, вітчизняна система пенсійного забезпечення не спроможна гарантувати гідний фінансовий захист непрацездатний осіб, які мають право на пенсії від бідності. Враховуючи це, нагальним є проведення кардинальних пенсійних реформ у відповідності до європейських стандартів, які сприяли б вирішенню як існуючих, так і майбутніх можливих проблемних питань у цій сфері.

Дослідженням окремих питань пенсійного забезпечення займаються різні вчені, такі як: І.М. Айзінова, В.А. Ачаркан, В.М. Белоусов, М.Д. Бойко, О.Є. Буряченко, О.І. Данилюк, Т.О. Дідковська, Г.Д. Долженкова, М.Л. Захаров, Е.Г. Тучкова, А.А. Казанчан, М.М. Майфат, М.О. Мицай, О.І. Міндова, О.М. Ярошенко, С.М. Прилипко, А.М. Слюсар, Н.Г. Олександров Є.І. Астрахан, В.М. Догадов, Б.І. Сташків та ін. Питання реформування вітчизняної системи пенсійного забезпечення зустрічається у наукових працях В.С. Адамовської, А.А. Бережної, О.А. Вишневської, Ю.П. Владики, К.С. Гайдука, Д.Б. Слабченка, Ю.І. Ганущака, Н.В. Мартиненко, О.В. Марценюк-Розарьонової, М.М. Папієва, О.В. Черняєвої. Однак, незважаючи на значні напрацювання дослідників, існує ряд невирішених теоретичних і практичних питань стосовно удосконалення пенсійного забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень. Це зумовлено динамічністю і розвитком суспільних відносин, зміною соціально-політичних, фінансово-економічних й інноваційно-технологічних умов в країні тощо.

Метою дослідження є характеристика пенсійного забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень.

Зазначена вище мета досягається постановкою таких **завдань**:

- розглянути теоретичні засади дослідження пенсійного забезпечення в Україні;

- проаналізувати право на пенсійне забезпечення та окреслити його реалізацію;
- охарактеризувати структуру вітчизняної системи пенсійного забезпечення;
- визначити особливості порядку призначення пенсійних виплат та розміри їх нарахування у 2019 р. (на прикладі пенсій за віком);
- узагальнити європейський досвід функціонування пенсійної системи та визначити можливості його застосування в реаліях сучасної України;
- сформулювати окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та запропонувати шляхи їх вирішення.

Об'єктом роботи є державне регулювання пенсійного забезпечення.

Предметом роботи є пенсійне забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям даної роботи є сукупність загальнонаукових і спеціально-правових методів дослідження. Зокрема, для вирішення поставлених завдань у роботі використані такі наукові методи, як аналіз, синтез, узагальнення, порівняння тощо. Методи структурного аналізу та синтезу були використані при відборі наукової інформації за темою магістерської роботи. Формально-логічний метод використовувався при визначенні основних понять дослідження. На основі структурно-функціонального методу охарактеризовано структуру вітчизняної системи пенсійного забезпечення. Застосування порівняльно-правового методу дало можливість визначити особливості порядку призначення пенсійних виплат та розміри їх нарахування у 2019 р. (на прикладі пенсій за віком). За допомогою системно-аналітичного методу узагальнено європейський досвід функціонування пенсійної системи та визначено можливості його застосування в реаліях сучасної України. На основі причинно-наслідкового аналізу та методу прогнозування сформовано окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та запропоновано шляхи їх вирішення.

Наукова новизна дослідження. Магістерська робота є самостійною науковою працею у галузі публічного управління, в якому автором отримано науково-обґрунтовані результати, що розкривають загальні аспекти пенсійного забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень та визначають шляхи вирішення окремих його проблем в рамках нової пенсійної реформи. Основні положення магістерської роботи, що визначають її наукову новизну, полягають: в уточненні ключових понять дослідження; у виявленні і систематизації особливостей порядку призначення пенсійних виплат та розмірів їх нарахування у 2019 р.; у формулюванні окремих проблем пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та шляхів їх вирішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що на основі аналізу нормативно-правової бази і здобутків вітчизняної політико-управлінської й фінансово-економічної думки в магістерській роботі запропоновано шляхи вирішення окремих проблем пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи, практичне застосування яких сприятиме усуненню значної частини перешкод, які існують на сьогоднішній день у сфері пенсійного забезпечення, підвищить результативність роботи Пенсійного фонду України та покращить рівень життя непрацездатних осіб, які отримують пенсії.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 120 сторінок, основного тексту 98 сторінок. Список використаних джерел налічує 107 найменувань. Робота містить 4 рисунки та 4 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і рівень розробленості обраної теми; визначено мету й основні завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; описано наукову новизну; встановлено практичне значення одержаних результатів магістерської роботи; зазначено структуру та обсяги роботи.

У **першому розділі** «Теоретичні засади дослідження пенсійного забезпечення в Україні» розглянуто теоретичні засади дослідження пенсійного забезпечення в Україні.

Підрозділ 1.1. «Становлення та розвиток пенсійного забезпечення в системі вітчизняного соціального захисту» описано процес становлення та розвитку пенсійного забезпечення в системі вітчизняного соціального захисту. З'ясовано, що становлення пенсійного забезпечення в незалежній Україні, яке базувалося на радянській системі, розпочалося із прийняттям у 1991 р. Закону України «Про пенсійне забезпечення», подальший розвиток якого умовно поділено на чотири періоди.

У *підрозділ 1.2. «Понятійно-категорійний апарат інституту пенсійного забезпечення»* досліджено понятійно-категорійний апарат інституту пенсійного забезпечення. Виявлено, що сучасне розуміння пенсійного забезпечення кардинальним чином не відрізняється від його трактування радянськими вченими. Узагальнено, що сутність пенсійного забезпечення полягає у щомісячній, як правило, довічній грошовій виплаті, розмір якої встановлює держава, непрацездатним громадянам у зв'язку з настанням певних найбільш несприятливих для них соціальних обставин.

У підрозділ 1.3. «Принципи пенсійного забезпечення як провідні засади якісного і дієвого соціального захисту окремих верств населення» систематизовано принципи пенсійного забезпечення як провідні засади якісного і дієвого соціального захисту окремих верств населення. Узагальнено, що вітчизняне пенсійне забезпечення ґрунтується на ряді законодавчо встановлених принципах закріплених в Законах України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення». Виявлено, що сьогодні немає одностайності у визначенні принципів пенсійного забезпечення як з позицій науки, так і вітчизняного законодавства.

У другому розділі *«Функціонування пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі»* охарактеризовано функціонування пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі.

У підрозділі 2.1. «Право на пенсійне забезпечення та його реалізація» проаналізовано право на пенсійне забезпечення та окреслено його реалізацію. Визначено, що право на пенсійне забезпечення являє собою системний, комплексний вид права на соціальний захист особи, котрий включає можливість матеріальної підтримки особи за рахунок джерел пенсійного забезпечення, у разі досягнення встановленого законом віку, інвалідності, втрати годувальника, з інших визначених законом та/або договором обставин, на умовах та у порядку передбаченому чинним законодавством України. Це право реалізується безпосередньо шляхом звернення особи, яка потребує пенсійного страхування до відповідних органів влади.

У підрозділі 2.2. «Структура вітчизняної системи пенсійного забезпечення» охарактеризовано структуру вітчизняної системи пенсійного забезпечення. Зроблено висновок, що вітчизняна система пенсійного забезпечення складається з трьох рівнів: 1) перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 2) другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 3) третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення. При цьому перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. У свою чергу, другий та третій рівні – становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

У підрозділі 2.3. «Особливості порядку призначення пенсійних виплат та розміри їх нарахування у 2019 році (на прикладі пенсій за віком)» визначено особливості порядку призначення пенсійних виплат та розміри їх нарахування у 2019 р. (на прикладі пенсій за віком). З'ясовано, що окремі елементи вітчизняної системи пенсійного забезпечення постійно трансформуються, підлаштовуючись до існуючого демографічного, соціального

та фінансово-економічного стану населення країни, з метою дієвої реалізації права громадян України та соціальний захист та забезпечення гідних умов життя окремих верст населення, які втратили працездатність.

У підрозділі 2.4. *«Європейський досвід функціонування пенсійної системи та можливості його застосування в реаліях сучасної України»* узагальнено європейський досвід функціонування пенсійної системи та визначено можливості його застосування в реаліях сучасної України. Виявлено, що пенсійні системи країн Європейського Союзу поєднують у собі розподільчі, змішані та приватно-накопичувальні механізми. Це все у сукупності забезпечує фінансову стійкість пенсійного забезпечення для осіб похилого віку і надають можливість використовувати пенсійні системи як механізми мотивації до праці, а накопичувальні пенсійні системи є потужним інвестиційним інструментом для економічного зростання держави. З'ясовано, що для нашої країни вивчення досвіду європейських країн буде корисним у процесі реформування власної пенсійної системи відповідно до стандартів Європейського Союзу і в поступовому досягненні загальноєвропейського рівня пенсійного забезпечення, а також впровадженні багаторівневої моделі пенсійної системи, що дозволить уникнути негативних тенденцій, обумовлених соціально-економічними реаліями сучасного суспільства.

У третьому розділі *«Окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та шляхи їх вирішення»* сформульовано окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та запропоновано шляхи їх вирішення.

У підрозділі 3.1. *«Проблеми правового регулювання пенсійного забезпечення та дієві варіанти їх розв'язання»* окреслено проблеми правового регулювання пенсійного забезпечення та дієві варіанти їх розв'язання. Це такі основні проблеми як: 1) дефіцит бюджету Пенсійного фонду України; наявність значних розривів у розмірах пенсійних виплат і заробітних плат; відсутність інтересу населення до участі у формуванні власних пенсійних накопичень; своєрідна криза в економічній сфері та наявність воєнного конфлікту на сході України; ухиляння платників податків від сплати відповідних страхових внесків, шляхом отримування тіньової заробітної плати; збільшення кількісного розриву між громадянами працездатного і непрацездатного віку. Підсумовано, що недосконалість вітчизняної пенсійної системи вимагає пошуку нових шляхів, спрямованих на її оптимізацію та осучаснення, яке повинно проводитися одночасно за двома напрямками: правовим та організаційно-управлінським.

У підрозділі 3.2. *«Порушення принципу неприпустимості зворотної дії законів у часі в сфері пенсійного забезпечення та способи його поновлення (на прикладі обмеження виплат пенсії військовослужбовцям)»* обґрунтовано порушення принципу

неприпустимості зворотної дії законів у часі в сфері пенсійного забезпечення та способи його поновлення на прикладі обмеження виплат пенсій військовослужбовцям. Зроблено висновок, що прийнятий у 2015 р. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», яким передбачено зміни порядку та умов пенсійного забезпечення військовослужбовців порушує принцип неприпустимості зворотної дії законів у часі. Оскільки окремі норми цього законодавчого акту значно звужують права військовослужбовців на соціальне забезпечення, в результаті чого погіршується рівень їх матеріального забезпечення, підривається довіра суспільства до держави в цілому, спонукаючи громадян ухилятися від вступу в офіційні трудові відносини та розвитку тіньового сектору економіки. Тому для недопущення ще більш негативних наслідків у сфері пенсійного забезпечення запропоновано кардинально змінювати підходи до реформування вітчизняної пенсійної системи.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі охарактеризовано пенсійне забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень та запропоновано напрями його удосконалення. Отриманні результати в процесі дослідження дають змогу сформулювати такі висновки і пропозиції:

1. Становлення пенсійного забезпечення в незалежній Україні, що базувалося на радянській системі, розпочалося із прийняттям у 1991 р. Закону України «Про пенсійне забезпечення». Подальший його розвиток можна умовно поділити на чотири періоди: перший період з 1991 р. до 1997 р. – формування централізовано-розподільної системи пенсійного забезпечення; другий період з 1998 р. до 2004 р. – прийняття фундаментальних законодавчих актів для врегулювання суспільних відносин у пенсійній сфері, значне накопичення боргів у цій сфері; третій період з 2004 р. до 2007 р. – впровадженням трирівневої пенсійної системи; четвертий період з 2008 р. і до сьогодні – активне реформування вітчизняної пенсійної системи. Сучасне розуміння пенсійного забезпечення полягає у щомісячній, як правило, довічній грошовій виплаті, розмір якої встановлює держава, непрацездатним громадянам у зв'язку з настанням певних найбільш несприятливих для них соціальних обставин. Воно ґрунтується на ряді законодавчо встановлених принципах, що є провідними засадами якісного і дієвого соціального захисту окремих верств населення, які потребують такого захисту. Основні з цих принципів закріплені в Законах України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне

страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення». Проте, на сьогоднішній день немає однаковості у визначенні принципів пенсійного забезпечення як з позицій науки, так і вітчизняного законодавства.

2. Право на пенсійне забезпечення є одним із прав на соціальний захист, сутність якого полягає в отриманні особою права на пенсію (щомісячні, як правило, довічні грошові виплати, розмір котрих повинен бути на рівні не нижче прожиткового мінімуму) у випадку настання передбачених законодавством умов. Матеріальне забезпечення у вигляді пенсії провадиться у системі державного, недержавного та професійного пенсійного страхування; виплата пенсій гарантується за рахунок коштів Пенсійного фонду України та/або інших спеціальних джерел. Право на пенсійне забезпечення підлягає специфічному правовому захисту.

3. Вітчизняна система пенсійного забезпечення являє собою трирівневу модель, яка включає солідарну і накопичувальну системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, а також – систему недержавного пенсійного забезпечення. Другий рівень системи поки що реально не введений в дію, третій – розвивається повільно, тому базовим елементом цієї системи в умовах сьогодення поки що залишається солідарний механізм пенсійного забезпечення. При цьому всьому важливо, щоб у процесі реформування пенсійної сфери пенсійні системи характеризувалися певною стабільністю і змінювалися поступово, для можливості населенню мати час скоригувати свою стратегію відповідно до новел, які приносить реформа. Оскільки будь-які різкі зміни в цій сфері можуть привести до порушення сформованого соціального балансу між поколіннями.

4. Відповідно до вимог чинного законодавства в 2019 р. право на призначення пенсії за віком мають при наявності не менше 26 років страхового стажу чоловіки після досягнення 60-річного віку, а жінки у період до 31 березня 2019 р. – при досягненні віку 58 років 6 місяців, з 1 квітня 2019 р. – 59 років. При цьому мінімальний розмір пенсії за віком при наявності відповідного страхового стажу становить: з 1 січня 2019 р. – 1497,00 грн; з 1 липня 2019 р. – 1564,00 грн; з 1 грудня 2019 р. – 1638,00 грн. А максимальний – від 14 970 грн у січні 2019 р. і до 16 380 грн у грудні цього ж року. Із наведених цифр видно, що окремі елементи вітчизняної системи пенсійного забезпечення постійно трансформуються, підлаштовуючись до існуючого демографічного, соціального та фінансово-економічного стану населення країни, з метою дієвої реалізації права громадян України та соціальний захист та забезпечення гідних умов життя окремих верст населення, які втратили працездатність. Однак, незважаючи це, вважаємо, що таке збільшення розмірів мінімальних пенсійних виплат, враховуючи значне підвищення цін на

товари та послуги, що і в подальшому зростають, є незначною для пенсіонерів і такою, розміри якої не можуть підтвердити наявність реформування сфери пенсійного забезпечення і його кардинальність з огляду на європейські стандарти сплати пенсій.

5. Пенсійні системи країн Європейського Союзу поєднують у собі розподільчі, змішані та приватно-накопичувальні механізми. Це все у сукупності забезпечує фінансову стійкість пенсійного забезпечення для осіб похилого віку і надають можливість використовувати пенсійні системи як механізми мотивації до праці, а накопичувальні пенсійні системи є потужним інвестиційним інструментом для економічного зростання держави. Вважаємо, що для удосконалення власної системи пенсійного забезпечення, враховуючи сучасні українські реалії можна застосувати такий європейський досвід функціонування пенсійної системи як: забезпечення гідного рівня й умов життя людей, що отримують пенсії та паралельне регулярне підвищення суми доходів працездатного населення; здійснення чіткого розподілу відповідальності за пенсійне забезпечення між державою, роботодавцями і працівниками тощо. При цьому адаптація іноземного досвіду функціонування пенсійної системи має відбуватись із обов'язковим врахуванням існуючих в Україні соціально-економічних, фінансових, політично-правових та соціально-психологічних особливостей.

6. На сьогодні основними проблеми правового регулювання пенсійного забезпечення в Україні є: в цілому недосконалість вітчизняного законодавства; дефіцит бюджету Пенсійного фонду України; наявність значних розривів у розмірах пенсійних виплат і заробітних плат; відсутність інтересу населення до участі у формуванні власних пенсійних накопичень; своєрідна криза в економічній сфері та наявність воєнного конфлікту на сході України; ухиляння платників податків від сплати відповідних страхових внесків, шляхом отримання тіньової заробітної плати; збільшення кількісного розриву між громадянами працездатного і непрацездатного віку; порушення принципу неприпустимості зворотної дії законів у часі в сфері пенсійного забезпечення. Враховуючи зазначене, вважаємо, що оптимальними і дієвими напрямками вирішення окреслених проблем є:

- активний розвиток системи недержавного і накопичувального пенсійного забезпечення, що у подальшому поступово зменшить навантаження на Державний бюджет стосовно ліквідації існуючого дефіциту бюджету Пенсійного фонду України;
- на законодавчому рівні закріпити чіткий перелік примусових механізмів фінансово-карального характеру та умови і порядок їх застосування щодо детінізації доходів населення країни;

- проводити широкомасштабну, просвітницьку роботу по добросесній сплаті страхових внесків працюючими особами до бюджету країни із правдиво вказаних заробітків, фінансово обгрунтовуючи це тим, що ці ж відрахування формують їх пенсії у майбутньому;

- внести зміни до чинного законодавства щодо зміни існуючого порядку та умов пенсійного забезпечення військовослужбовців, що значно звужують їх права на соціальне забезпечення, в результаті чого погіршується рівень їх матеріального забезпечення, підривається довіра суспільства до держави в цілому, спонукаючи громадян ухилятися від вступу в офіційні трудові відносини та розвиток тіньового сектору економіки.

Для недопущення ще більш негативних наслідків у сфері пенсійного забезпечення потрібно кардинально змінювати підходи до самого реформування вітчизняної пенсійної системи, впроваджуючи відповідні європейські стандарти, використовуючи сучасні інформаційні й управлінські технології, інноваційні фінансово-економічні механізми та допомогу кваліфікованих фахівців з різних галузей тощо.

АНОТАЦІЯ

Ронжин В.К. Пенсійне забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

Магістерську роботу присвячено характеристиці пенсійного забезпечення в Україні у світлі нових державно-управлінських перетворень та запропоновано напрями його удосконалення. У вступі обгрунтовано актуальність та рівень дослідженості теми; окреслено мету та основні завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; описано наукову новизну; встановлено практичне значення отриманих результатів магістерської роботи; зазначено структуру та обсяг роботи. На початку роботи окреслено теоретичні засади дослідження пенсійного забезпечення в Україні. Безпосередньо описано процес становлення та розвитку пенсійного забезпечення в системі вітчизняного соціального захисту, досліджено понятійно-категорійний апарат інституту пенсійного забезпечення та систематизовано принципи пенсійного забезпечення. Основна частина дослідження присвячена характеристиці функціонування пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі. Проаналізовано право на пенсійне забезпечення та окреслено його реалізацію. Розглянуто структуру вітчизняної системи пенсійного забезпечення.

Визначено особливості порядку призначення пенсійних виплат та розміри їх нарахування у 2019 р. (на прикладі пенсій за віком). Узагальнено європейський досвід функціонування пенсійної системи та визначено можливості його застосування в реаліях сучасної України. Наприкінці роботи сформульовано окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та запропоновано шляхи їх вирішення. Зроблено висновок, що для недопущення ще більш негативних наслідків у сфері пенсійного забезпечення потрібно кардинально змінювати підходи до самого реформування вітчизняної пенсійної системи, впроваджуючи відповідні європейські стандарти, використовуючи сучасні інформаційні й управлінські технології, інноваційні фінансово-економічні механізми та допомогу кваліфікованих фахівців з різних галузей тощо.

Ключеві слова: соціальне страхування, пенсійне забезпечення, пенсія, пенсійна система, пенсійне реформування.

SUMMARY

Ronzhin V.K. Pension provision in Ukraine in the Light of New Public-administrative Changes – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

The master's thesis is devoted to the characterization characteristics of pension provision in Ukraine in the light of new public-administrative changes and the directions of its improvement are suggested. In the introduction the relevance and level of theme development are substantiated; the purpose and main tasks, object, subject and methods of research are determined. At the beginning of the work the theoretical foundations of the study of pension provision in Ukraine are outlined. The main part of the research is devoted to the characterization of the functioning of pension provision in Ukraine at the present stage. The right to pension insurance is analyzed and its realization is outlined. The structure of the national pension system is considered. The peculiarities of the procedure for assigning pension payments and the amount of their calculation in 2019 (on the example of pensions by age) are determined. The European experience of the functioning of the pension system is generalized. At the end of the master's thesis, some problems of pension insurance within the framework of the new pension reform are formulated and ways of their solution are suggested.

Keywords: social insurance, pension provision, pension, pension system, pension reform.